

מבט אל הממשלה 2015

תקציר בעברית

אנו עדים להתאוששות ולהתחלה של צמיחה כלכלית באזור מדינות OECD. האיחוד הפיסקלי מתקדם, וזאת למרות שיעורי האבטלה שנותרים גבוהים, והעלייה הנמוכה בפריון. האי-שוויון בהתפלגות ההכנסות ותוצאות אחרות המשפיעות על רווחת האנשים הולכים וגדלים גם הם. ממשלות צריכות לתת דעתה לאתגרים אלה ולטפל בהם על מנת להשיג צמיחה חזקה וכוללת יותר בשנים הבאות. נחוצה לשם כך גישה רב-ממדית לקביעת מדיניות ציבורית.

בידי הממשלות מנופי מדיניות רבים ליציקת היסודות ליצירת חברות כוללניות ובנות קיימה יותר. עם זאת, בהיעדר מנגנונים נאותים שימנעו מצב שבו קביעת המדיניות הציבורית תהיה "לכודה" בידי קבוצות בעלות אינטרסים מיוחדים, שיבטיחו יישום אפקטיבי ויקדמו באמצעות ניטור והערכה, אפילו קווי מדיניות מתוכננים היטב עשויים שלא להניב את התוצאות הצפויות מהם. האינדיקטורים שסיפק דוח מבט אל הממשלה לשנת 2015 מטילים אור על מידת הכוללניות שמאפיינת ממשלות מבחינת תעסוקה, תהליכי קביעת מדיניות ותוצאות מדיניות.

ממצאים עיקריים

המאזן הפיסקלי הכולל של מדינות OECD הולך ומשתפר.

- האיזון התקציבי של מדינות OECD השתפר ב-4.2 נקודות אחוז, ועלה מגירעון של 8.4% בתמ"ג בשנת 2009 לגירעון של 4.2% בתמ"ג בשנת 2013.
- ב-2013, הגיע המאזן הפיסקלי המבני לגירעון ממוצע של 3.5% כחלק מהתמ"ג הפוטנציאלי במדינות OECD, שהיווה שיפור של 3.6 נקודות אחוז בהשוואה ל-2009.
- כתוצאה ממאמצי איחוד, רוב מדינות OECD שיפרו את יחס החיסכון נטו שלהם (ההפרש בין הכנסות שוטפות ובין הוצאות שוטפות) בין השנים 2009 ו-2013, ובכללן מדינות עם שיעור שלילי מאד דוגמת יוון, אירלנד ופורטוגל.
- ב-2013, רמת החוב הממוצע במדינות OECD הגיעה ל-109.3% מהתמ"ג. בין השנים 2013 - 2014, פחת החוב של צ'כיה, אירלנד, נורבגיה וסלובקיה, בעוד שהעלויות הגבוהות ביותר בחוב נרשמו בסלובניה, ספרד, איטליה ובלגיה.

השקעת הממשלה נמוכה וירדה משמעותית משנת 2009.

- בין השנים 2009 ו-2013, ההשקעה הממשלתית ירדה במוצע במדינות OECD ב-0.8 נקודות אחוז כחלק מהתמ"ג וב-1.4 נקודות אחוז כחלק מההוצאות הכוללות. ב-2013, ההשקעה הממשלתית היוותה במוצע 3.3% מהתמ"ג ו-7.8% מההוצאה הכללית.
- ב-2013, ממשלות תת-מרכזיות הוציאו במוצע כ-60% מסך ההשקעה הממשלתית. עם זאת, במדינות דוגמת צ'ילה, יוון וסלובקיה, יותר מ-70% מהשקעת הממשלה בוצעה על ידי הממשלה המרכזית.

חרף רפורמות, אחוז המועסקים במגזר הציבורי נותר ללא שינוי באופן יחסי לכוח העבודה.

- ממשלות מרכזיות ברוב מדינות OECD עשו שימוש נרחב ברפורמות בתעסוקה ובשכר בניסיון להפחית את ההוצאה.
- ברפורמות התעסוקה נעשה שימוש בכלים שונים, ובכללם אי-החלפה או החלפה חלקית של עובדים שפרשו לגמלאות, הקפאת גיוסים, מיקור חוץ והתאמות שכר, בעיקר על ידי צמצום שכרם של פקידי רמי-דרג והקפאות שכר. בממוצע, הרפורמות הובילו לעלייה מתונה ברמות הסטרס הנתפסות ובאינטנסיביות העבודה.
- חרף הרפורמות, כמות המועסקים בסקטור הציבורי (לא רק בממשלה המרכזית) כחלק מכוח העבודה נותרה יציבה יחסית, מעט יותר מ-19% בשנת 2013.

מעורבות בעלי עניין בקווי מדיניות ההסדרה נפוצה אך מתקיימת בשלב מאוחר מאד

- באמצעות המלצות OECD לשנת 2012 בנושא שיטות רגולציה ומדיניות, מדינות OECD התחייבו על גישה "כלל-ממשלתית" לשיטות רגולציה. רבות הנהיגו דרישות פורמליות, והתקדמו באופן ניכר בשיפור שיטות הרגולציה ובאיכותן ובציות להמלצות מסוימות של מועצת OECD.
- ובכל זאת, קיימים הבדלים משמעותיים במידה שבה הממשלות השונות מנהלות את הערכות השפעת הרגולציה ובוחנות בדיעבד עלויות ותועלות, תמורות וסינרגיות בין רגולציות.
- עוד יש מקום רב לשפר את מעורבות בעלי העניין בקביעת החוקים. ככלל נועצים עם אזרחים, עסקים, ארגוני החברה האזרחית וכו' בשלב מאוחר בתהליך, לרוב כאשר טיוטת החקיקה מוצגת לממשלה. לעיתים רחוקות מבקשים לקבל מהם משוב עבור הערכת הביצועים או על מנת לשפר את יישום התקנות, ובאופן שיטתי הם אינם נכללים בדיונים על אופי הבעיה ופתרונות אפשריים שמתקיימים בשלבים המוקדמים.

נעשים מאמצים רבים לשמר את היושרה הציבורית, אך עדיין קיימים פערים גדולים.

- מדינות OECD מקדישות יותר ויותר תשומת לב לניגודי אינטרסים, אך בשונה מהעסקה לאחר העסקה ציבורית, ההעסקה לפני העסקה ציבורית (לדוגמה, עובדים שעבדו בעבר במגזר הפרטי או שתדלנים) אינה מוסדרת ברובה.
- במרבית מדינות OECD פקידי ציבור בעלי סמכות קבלת החלטות רבה יותר נדרשים לחשוף אינטרסים פרטיים, אף כי בזרוע השופטת ובתחומים "בסיכון" - ובכללם פקידי רשות המסים והמכס, סוכני רכש ורשויות פיננסיות - רמת הגילוי נמוכה בהשוואה לרמת הגילוי בזרוע המבצעת ובזרוע המחקקת.
- השפעה לא רצויה על תהליכי קבלת החלטות מצד זיקות מוקנות היא סיכון שממשיך להתקיים בגלל פערים כגון ייצוג לא מאוזן של אינטרסים בקבוצות מיעוצות לממשלה ותנועת אנשים בין הרגולטורים לבין מושאי הרגולציה (כלומר "דלתות מסתובבות").
- מאז 2009, היה גידול משמעותי באימוץ חוקים להגנה על מלשינים. עם זאת, בפועל, הגנה אפקטיבית עודנה אתגר.

המדינות מיישמות שיטות טובות לשקיפות של הנתונים הממשלתיים.

- נתונים ממשלתיים גלויים מעצימים דור חדש של אזרחים, עסקים ופקידי ציבור ליצור ערך סוציו-כלכלי ויכולים להגדיל את שקיפות הממשלה.
- לפי מדד OURdata החדש, בקוריאה, בצרפת, בבריטניה, באוסטרליה, בקנדה ובספרד נעשו מירב המאמצים לפתיחות נתונים.
- אף כי מרבית המדינות עשו מאמצים ניכרים להנגיש את הנתונים בקלות, מידת התמיכה האקטיבית של ממשלות בשימוש חוזר בנתונים הציבוריים משתנה (במיוחד בקשר לשימוש חוזר בתוך הממשל הציבורי).

מערכות של הטבות מס ממשלתיות מיתנו במידה ניכרת את העליה באי-שוויון בהכנסות השוק, אך נדרשת פעולה באי-שוויון שאינו קשור בהכנסות.

- העברות ממשלתיות ותשלומי העברה מייצגים כלי רב עוצמה להגביל את השפעות האי-שוויון הגובר בשווקים. ב-2011, חלוקת ההכנסה המחודשת על ידי ממשלות מדינות OECD הפחיתה את מקדם ג'יני ביותר מ-16 נקודות אחוז.
- במדינות מסוימות, הקיצוצים בהוצאות הממשלה הגדילו את החלק של ההוצאות שהאזרחים שילמו ישירות על מנת לקבל גישה לשירותים. גידול זה עלול להגדיל עוד יותר את המחסומים הפיננסיים שניצבים בפני בעלי הכנסה נמוכה.
- אספקת שירותים על פי גישה שבה האזרח נמצא במרכז, המתמקדת באנשים פגיעים (בעלי הכנסות נמוכות, מהגרים, נכים, צעירים וכו') ומנצלת במלואו את הפוטנציאל הטמון בטכנולוגיות חדשות עשויה לספק הזדמנויות לאספקת שירותים כוללים ותוצאות.

© OECD

תקציר זה אינו מהווה תרגום רשמי של ה-OECD.

שעתוק תקציר זה מותר בכפוף לאזכור זכות היוצרים של ה-OECD וכותרת הפרסום המקורי.

תקצירים רב-לשוניים הם קטעים מתורגמים מתוך פרסומים של ה-OECD שפורסמו במקור באנגלית ובצרפתית. ניתן להשיגם ללא תשלום בחנות המקוונת של ה-OECD, בכתובת www.oecd.org/bookshop

למידע נוסף, ניתן ליצור קשר עם יחידת זכויות ותרגומים של ה-OECD, מינהלת ענייני ציבור ותקשורת, בדוא"ל: rights@oecd.org, או בפקס מס':

+33 (0)1 45 24 99 30

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, 75116
Paris, France

תר האינטרנט שלנו www.oecd.org/rights

[Read the complete English version on OECD iLibrary!](#)

© OECD (2015), *Government at a Glance 2015*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/gov_glance-2015-en